

Rozdział 1. Scenariusze zajęć do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym

Scenariusz 1.	
Temat: Emocje, które przeżywa każdy z nas	
Cele ogólne	• wspomaganie rozwoju sfery emocjonalnej • budowanie dialogu w oparciu o wspólną zabawę • motywowanie do nawiązywania relacji z partnerem, grupą
Cele szczegółowe	• poznawanie emocji swoich i innych • budowanie umiejętności interpretowania określonych sytuacji w kontekście przeżywanych emocji • kształcenie umiejętności dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych • motywowanie do podejmowania współpracy z rówieśnikami • kształcenie uwagi • doskonalenie percepcji wzrokowej • doskonalenie ogólnej sprawności ruchowej
Metody i techniki pracy	• słowne – rozmowa • czynne – zadania do wykonania • naśladowczo-zabawowa
Pomoce dydaktyczne	• baloniki • ilustracje stanów emocjonalnych – KARTA PRACY NR 1 • dowolny akompaniament – tamburyno, muzyka z nagrania • odtwarzacz CD • nagranie A. Vivaldiego „Cztery pory roku – Wiosna” • „Różne buzie” – KARTA PRACY NR 2 • plastelina

Wprowadzenie

Zaproponowane zajęcia kształtują i ukierunkowują uwagę dziecka na konkretne działanie, motywują dziecko do podejmowania aktywności w grupie przedszkolnej.

Podczas wspólnych zabaw dzieci uczą się, jak rozpoznawać emocje, które same przeżywają, a także te, które przeżywać mogą inni. W trakcie realizowanych zadań uczą się tego, w jakich sytuacjach możemy odczuwać określone emocje i dlaczego tak się dzieje. Poprzez zabawy ruchowe maluchy mają okazję wyrażać siebie i swoje emocje.

Adresaci

Zajęcia są propozycją dla dzieci w wieku 3 lat, mających problemy z identyfikowaniem emocji swoich i innych, będących na etapie poznawania emocji i sposobów ich uzewnętrzniania.

Przebieg zajęć/wykonanie pracy

1. Powitanie uczestników, którzy siedzą na obwodzie koła. Nauczyciel/terapeuta wita dzieci, wypowiadając ich imiona, np.: „Witam Anię...”. Dziecko, którego imię wypowie nauczyciel, klaszcze w ręce.

-   2. Zabawa z wykorzystaniem baloników – dzieci otrzymują baloniki z narysowanymi minami: wesołą, smutną, złą, zdziwioną, wystraszoną. Zadaniem dzieci jest określenie, co przedstawia balonik, a następnie naśladowanie tej miny.
-
 3. Zaprezentowanie dzieciom ilustracji przedstawiających sytuacje, w których ktoś jest wesoły, smutny, zły, zdziwiony, wystraszony. Wspólne omawianie ilustracji i określanie, dlaczego ktoś się czuje tak, a nie inaczej. Zastanawianie się, w jaki sposób można pomóc osobom, które tego potrzebują. Do wykorzystania KARTA PRACY NR 1.
-    4. Zabawa ruchowa „Wesołe motylki” – przy akompaniamencie muzyki dzieci biegają po sali, naśladując motylki, a w czasie przerwy w muzyce siadają na listku (przykucają) i uśmiechają się.
-    5. Zabawa plastyczna „Różne buzie” – dzieci otrzymują kontury twarzy, a ich zadaniem jest uzupełnienie ilustracji za pomocą plasteliny, doklejenie oczu i buzi. Do wykorzystania KARTA PRACY NR 2.
-   6. Zabawa przy muzyce – dzieci ruchem ilustrują muzykę „Cztery pory roku – Wiosna” A. Vivaldiego.
- 7. Zakończenie zajęć – każde dziecko wybiera balonik z miną, ilustrujący jego nastrój w tej chwili. Jeśli ma ochotę, mówi, dlaczego tak się czuje.

Karta pracy nr 1

Emocje

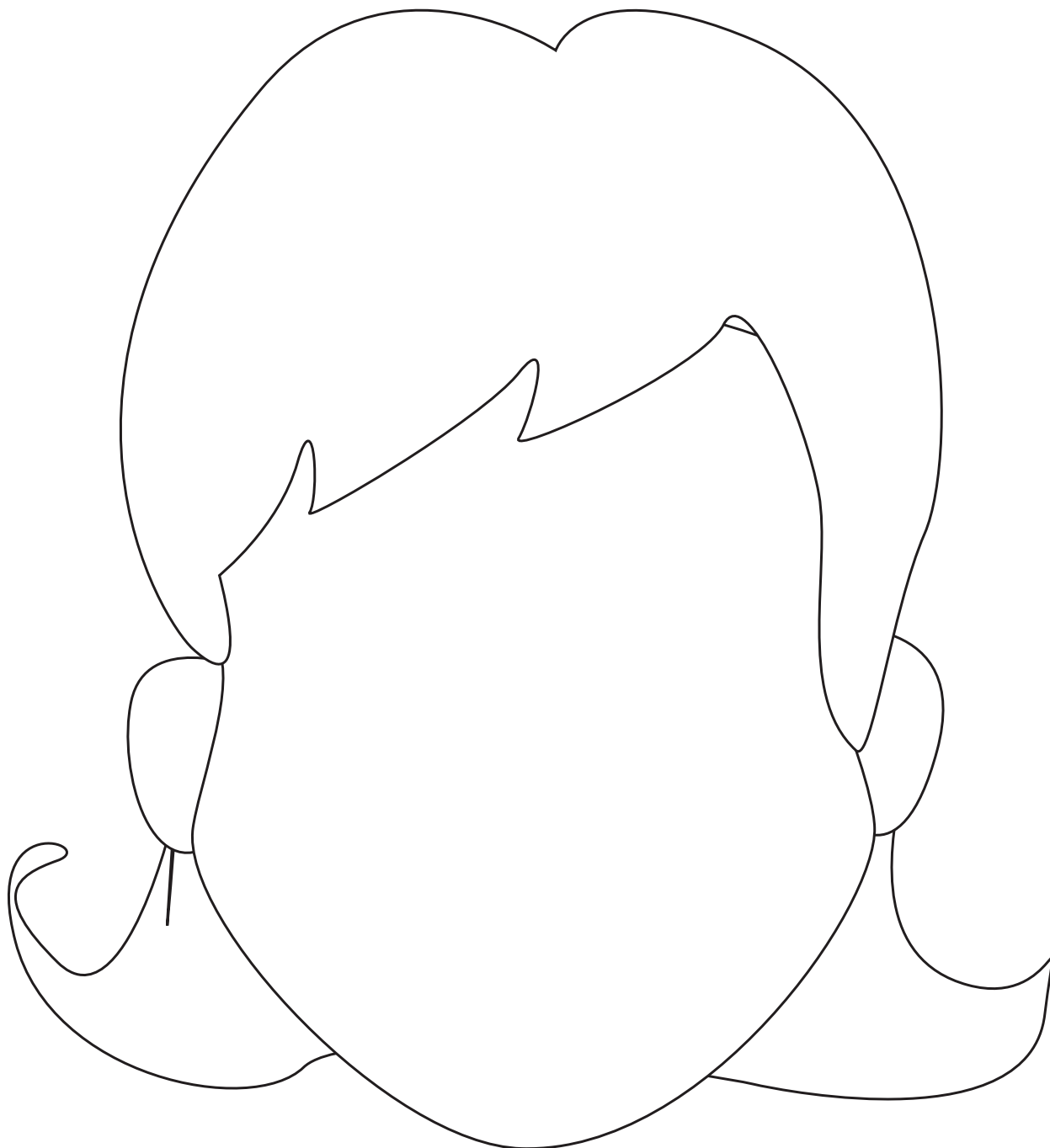
Opowiedz o ilustracji, określ uczucia bohaterów.

Karta pracy nr 2

Różne buzie

Przyklej plastelinę na kontury twarzy.

Scenariusz 3.	
Temat: Wspólne zabawy, różne uczucia, jesteśmy razem	
Cele ogólne	• utrwalanie poczucia bezpieczeństwa • utrwalanie wiadomości na temat uczuć, emocji • motywowanie do podejmowania wspólnych działań
Cele szczegółowe	• tworzenie atmosfery bezpieczeństwa • rozwijanie świadomości w zakresie uczuć przeżywanych przez innych • kształcenie umiejętności naśladownictwa • motywowanie do podejmowania współpracy z rówieśnikami
Metody i techniki pracy	• słowne – rozmowa, opowiadanie • czynne – zadania do wykonania • naśladowcza • stymulacji polisensorycznej
Pomoce dydaktyczne	• „Nasze emocje” – KARTA PRACY NR 1 • piaskolina • miękka piłka z gąbki, klocek drewniany, piórko, grzechotka, muszla, miś, kluczyk • historyjka obrazkowa „Skarby” – KARTA PRACY NR 2

Wprowadzenie

Zaproponowane zajęcia pokazują dzieciom uczucia i uczą ich identyfikowania. Uczestnicy uczą się wyrażania uczuć i mają możliwość dzielenia się swoimi odczuciami, uczuciami. W trakcie zajęć uczniowie mają okazję na polisensoryczne poznawanie przedmiotów, doskonalą umiejętności z zakresu opisywania przedmiotów oraz umiejętność wypowiadania się, uczą się także niewerbalnego przekazywania informacji.

Adresaci

Zajęcia są propozycją dla uczniów IV klas szkoły podstawowej z zespołem Aspergera, które uczą się wyrażania uczuć.

Przebieg zajęć/wykonanie pracy

1. Powitanie – nauczyciel wita dzieci, podając im obrazek, na którym jest narysowana twarz wyrażająca określone emocje. Każde dziecko otrzymuje jeden obrazek. Zadaniem dziecka jest identyfikacja emocji i pokazanie jej za pomocą mimiki oraz postawy ciała pozostałym członkom grupy. Do wykorzystania KARTA PRACY NR 1.

2. Zadanie „Dopasuj obrazek” – nauczyciel przypina wykorzystane obrazki na tablicę, wypowiada kolejno zdania, a zadaniem uczniów jest dopasowanie do wypowiedzi nauczyciela właściwego obrazka:
 - *Ktoś zabrał mi piłkę, jestem...*
 - *Dostałem klocki LEGO, jestem...*
 - *Przewróciłem się na rowerze, jestem...*
 - *Bawię się z kolegą, jestem...*
 - *Jem pyszne lody, jestem...*
 - *Boli mnie głowa, jestem...*
 - *Zniszczyła mi się ulubiona zabawka, jestem...*
 - *Ktoś zabrał mi zabawkę, jestem...*

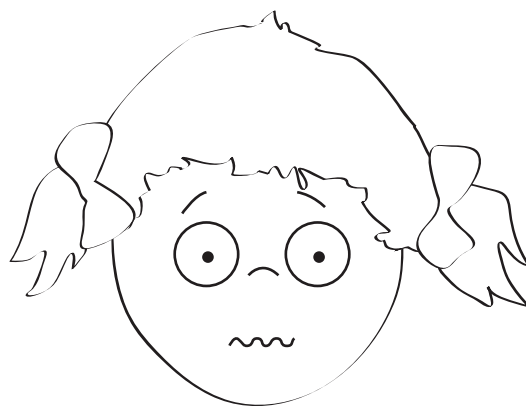
3. Zabawa z wykorzystaniem piaskoliny – poszukiwanie ukrytych przedmiotów schowanych w piaskolinie (miękką piłka z gąbki, klocek drewniany, piórko, grzechotka, muszla, miś, kluczyk). Dzieci siedzą w kręgu, kolejno poszukują przedmiotów, poznają je wielozmysłowo i opowiadają o tym, co to jest; pozostałe dzieci odgadują, jaki przedmiot ma dziecko.
4. Zabawy ruchowe – próby pokazania ruchem i postawą ciała przedmiotów, które wcześniej zostały odnalezione w piaskolinie.
5. Historyjka obrazkowa „Skarby” – dzieci wspólnie z nauczycielem/terapeutą oglądają historyjkę i omawiają ją. Następnie zadaniem dzieci jest wymyślenie końca historyjki zgodnie z własnym pomysłem. Do wykorzystania KARTA PRACY NR 2.
6. Zakończenie zajęć – uczniowie rysują buzię odzwierciedlającą ich samopoczucie, emocje, jakie im towarzyszą „tu i teraz”. Rozmowa z dziećmi na ten temat i pożegnanie się przez podanie ręki.

Karta pracy nr 1

Nasze emocje

Rozpoznaj emocje i przedstaw je pozostałym za pomocą mimiki, gestykulacji i postawy.

Karta pracy nr 2

Historyjka obrazkowa – Skarby

Ułóż i opowiedz historyjkę oraz wymyśl jej zakończenie.

Scenariusz 2.	
Temat: Co to jest asertywność?	
Cele ogólne	• rozwijanie samoświadomości • poszerzanie wiedzy na temat postaw w kontaktach społecznych (asertywna, agresywna, uległa) • doskonalenie umiejętności współdziałania
Cele szczegółowe	• poznawanie postaw, jakie można przyjmować w różnych sytuacjach • nabywanie umiejętności rozpoznawania zachowań agresywnych, asertywnych, uległych • nauka asertywnego zachowania w różnorodnych sytuacjach, także trudnych społecznie • motywowanie do umiejętnego wyrażania swoich potrzeb • motywowanie do podejmowania współpracy z rówieśnikami
Metody i techniki pracy	• słowne – rozmowa • czynne – zadania do wykonania • drama • burza mózgów
Pomoce dydaktyczne	• szary papier • „Różne postawy zachowań” – KARTA PRACY NR 1 • „Scenki” – KARTA PRACY NR 2

Wprowadzenie

Zaproponowane zajęcia uczą uczestników przyjmowania asertywnej postawy w różnych, także trudnych społecznie sytuacjach. W sposób praktyczny uczestnicy prezentują różnorodne postawy, uczą się, w jaki sposób zmieniać postawy niepożądane.

Adresaci

Zajęcia są propozycją dla uczniów klas gimnazjum wykazujących zachowania agresywne w różnych sytuacjach w szkole.

Przebieg zajęć/wykonanie pracy

1. Powitanie uczestników i przedstawienie tematu spotkania: asertywność.

Rozmowa z uczestnikami na temat tego, co oznacza pojęcie asertywności, zapisywanie na arkuszu papieru pomysłów, definicji.

Asertywność to umiejętność wyrażania swoich uczuć w jasny sposób, bronienie swoich praw oraz respektowanie praw i potrzeb innych ludzi. Asertywna postawa to ustalenie wyraźnych, osobistych granic, których nie wolno przekroczyć ludziom, z którymi się komunikujemy.

2. „Koło” – uczestnicy robią koło, jedna osoba pozostaje poza kołem, próbuje się dostać do koła, kolejno każdy z uczestników próbuje się dostać do koła.

Omówienie wykorzystywanych sposobów na dostanie się do koła:

- negocjacje – postawa asertywna,
- rezygnacja – postawa uległa,
- użycie siły – postawa agresywna.

3. Rozmowa z uczniami na temat tego, dlaczego mamy trudności ze stosowaniem zachowań asertywnych.

4. Praca z wykorzystaniem KARTY PRACY NR 1 – przyporządkowywanie konkretnych zachowań do określonej postawy.
5. Odgrywanie scenek – uczestnicy dzielą się na 4-osobowe zespoły, zadaniem każdego zespołu jest odegranie scenki, której opis wylosują – przy czym każda z grup ma za zadanie pokazanie innej postawy:
 - asertywnej,
 - agresywnej,
 - uległej.

Wypełnianie KART PRACY NR 2 – opisanie, jak zmienić zachowania, aby każdą sytuację rozwiązać w sposób asertywny.

Omówienie pomysłów uczestników.

6. Zakończenie zajęć – pożegnanie uczestników.

Karta pracy nr 1

Różne postawy zachowań

Połącz strzałkami postawy z charakterystycznymi dla nich zachowaniami.

POSTAWY	ZACHOWANIA
ASERTYWNA	tłumaczenie spokojnym tonem krzyczenie bardzo ciche mówienie opuszczona głowa głośne mówienie
ULEGŁA	płacz używanie wyzwisk stanie z boku grupy oskarżanie innych
AGRESYWNA	popychanie uderzanie kopanie rzeczowe wyjaśnianie spokojny wyraz twarzy rozzłoszczony wyraz twarzy

Karta pracy nr 2

Scenki

Odegrajcie opisane scenki, prezentując odpowiednią postawę.

ASERTYWNOŚĆ	Mama prosi Cię o pomoc przy kolacji, a Ty odrabiasz lekcje.
AGRESJA	Grasz w karty z kolegą, a inny kolega rozsypuje Twoje karty.
ULEGŁOŚĆ	Stoisz w kolejce po bilet do kina, film już się zaczął, ktoś z kolejki za Tobą prosi Cię o to, abyś go przepuścił.
ASERTYWNOŚĆ	Grasz na komputerze w świetlicy szkolnej, a kolega wyłącza Ci komputer.
ULEGŁOŚĆ	Oglądasz swój ulubiony serial, a Twoja siostra przełącza kanał bez porozumienia z Tobą.

Opiszcie, jak w sposób asertywny można się zachować w każdej z podanych sytuacji.

OPIS SYTUACJI	PROPONOWANE ASERTYWNE ZACHOWANIE
Mama prosi Cię o pomoc przy kolacji, a Ty odrabiasz lekcje.	
Grasz w karty z kolegą, a inny kolega rozsypuje Twoje karty.	
Stoisz w kolejce po bilet do kina, film już się zaczął, a ktoś z kolejki za Tobą prosi Cię o to, abyś go przepuścił.	
Grasz na komputerze w świetlicy szkolnej, a kolega wyłącza Ci komputer.	
Oglądasz swój ulubiony serial, a Twoja siostra przełącza kanał bez porozumienia z Tobą.	